

MÓRSZKA KRAJINA

Vérsztveni, politicsni i
kulturni tjédnik.

MURAVIDÉK

Gazdasági, politikai és
kulturális hetilap.

Szhája vszako nedelo.
Naprej placilo: 1/2 leta 24.,
1/4 l2., meszecsno 4.. V zvün-
sztvo 70., V Ameriko 80 Dinare
za edno leto.

Megjelenik minden vasár-
nap. Előfizetési ára: 1/2 évre
24, 1/4 évre 12, 1 hónapra 4.,
Külföldre 70., Amerikába 80
Dinár évente.

Reditelsztvo i opravnistvo
Szerkesztőség és Kiadóhivatal
MÁRKISEVCI p. M. SOBOTA
Rokopiszi sze eszi posilajo i sze
ne vrnejo. — Kéziratok ideküld-
dendők s nem adatnak vissza.

Cejna inseratov za □ cm:
Izjave, poszlano, odprta pisz-
ma 1-50., réden veliki 1-
máli oglasz 0-70 Din. i dávek.
Pri vecskrát popúszit.

Hirdetési árák négyzett cm.
ként: Nyilttér és hasonlók
1-50, rendes hirdetés 1-
Apró hirdetés 0-70 Din. és az
illeték. Többszörinél engedm

Kakse je nase obcsno- ravnanye

tou nájbole mí známo, kí vu takzvánom
Prejkmurji zsvímó. Doszta kritike, norcsá-
renya i spoutanya moremo gorvzétí od
drúgi národov i krajín nedúzsno.

Mogoucse je jedína krajina Jugoszlá-
vije kak taksa, vu steroj korupcija, bükrá-
cija tak mocsno koranyé pognála — vu
iméni demokrátie — kak v Prekmurji. Mo-
goucse je jedína gdé bi sze národna vola
i národ tak premalo postúvao, kak prinasz.
I gda vsze tou túdi dotfcsni faktorje mo-
rejo priznati, je nej tezszo príditi do kon-
zekvence, ka je národ Prejkmurja z-málim
vőjemányom, v lojánosztí trden, i varnosz-
tvo miren, posten, trplívi i delaven, szamo
krivica edna je tá, ka je národ nevajen
nouvim zákonom, steri szo vezdaj na nyega
prisziljeni, nepravicsno pa prvejsi vősztrebleni

Znáno je, ka bi v Prejkmurji mogli es-
cse prvejsi zákoni valati i náimre politics-
noga obcsnoravnanya zákoni, z-sterimi
sze vu zsítiki nájvecschrát nájdemo. I valati
bi tak dúgo mogli, kak dúgo sze drzsáv-
ni zákoni nezednácsijo. I ovo! Gdé pride
v postúvanye szamo eden prvejsi zákon?
Jeli mindri nej. Povszédik sze nájdemo z
ausztríszkimi zákoni, stere pa nas národ
nevej, nerazmi i tak pride do sztroskov,
do kastige tú i tam, gda i gdé bi po pr-
vejsen zákoni nej mogao príditi do tisztoga.

Kak pride nas národ do toga, ka bi
nyemi tisztó mogli vkraj vzéti, za stero pa

placsúvati more na haszek drúgi krajín?
Kak sze more zanicsiti tisztó prinasz, stero
v-drúgi krajínaj — po vogrszki zákonaj
nasztávléno — escse vezdaj obsztalo. Kri-
vica sze zgodíla té gda je prinasz vpelani
ausztríszki zákon i krivica od tisztoga kí ga
je prvics vpelao. Zató tou zapecsatíti mo-
remo kak krivico, na skodo nasoga národa.

Nej je malenkoszt pozábiti. Tiszte ni-
sise faktore kí szo z-prousztim cslovekom
v-prvoj vrszti i neposzrejdno meli dotíke i
prvi tanács, preszvetsenyé szo z národa
prousztov recsjoua oni dáli ti zevcseni,
práve dúsnevejszi lüdjé — notárosje. Ali
je mámo vécs? Nej. Pa bi mogli bidti, ár
bi valáno moglo bidti prvejsen obcsnoravnanye.

Ka je nasa pravica, tisztó bi escse
zdaj mogla v cejloj veljávi bidti. Odvrzse-
nyé pörgarszkoga zdávanya (politicsni zá-
kon), szamoupravna oblászti je nasa lászt,
zatou bi jo denésnye oblászti postúvati
mogle. Zavrszeno vsze, pobougsano pa ni-
kaj nej. Ali Belgrád nezvej tou? Ali sze
vsze naopácsno poroucsa tá? Mogoucse, ár
poroucsa i posztoupa edna i tisztá admi-
nisztrácija, za kí volo szo nase pritozsbe.
Gga pride sto od Beograda sze zagvüsa
od isztini? Ali pride gda? . . .

Ti halottak,

kik isteni kegyelemnek köszönhetitek meg-
szabadulástok e züllött világ tespedő
szinéről, ti, kiknek nem kell többé a le-
alázás nehéz bilincseit érezni s még a
rátok nehezedő föld súlyát is könnyebben

elviselitek, mint az élők nehezedő anyagi
és erkölcsi teher sulya: hozzátok mentünk
ki mindszentek napján, oda a falu végén
felállított örök tanyákra, hogy magunkba
szállva, hálaimát rebegjünk a mieinkért,
ti érettetek . . .

Ti, kik földi halandók számotkérő
sokaságától, mint lidéctől szabadultatok
meg s immár az örök Mindenségnek
vagytok alárendelve csak, kik megköny-
nyebülten viselitek a sorsnak ekkénti in-
tézkedését: nektek fonattak a hála koszorú,
nektek tündököltek a kegyelet gyertya-
lángjai.

Mindszentek napja . . .

S a mikor így, egy évben egyszer a
népözönlés a temetők néma sirjai felé tart,
a komoly külsejű élőkől mintha a halottak
is kérdeznék: „Mi lett belőletek és hová
fogtok jutni, ha ez még sokáig eltart így.“

Nem is kérdés a valóban, hanem a
magabaszállónak önmeggyóntatása, ön-
kénytelen gondolatmenete; még többnek
pedig, kik az élet nehéz küzdelmeit meg-
szokták, irigy fantáziája a halottak békés
pihenése felett.

Mi is halottak vagyunk, e züllött világ
zajos sirjának — élőhalottai. Reánk nem
nehezedik a földnek nehéz sulya, földi
létünket nem jelzi a tömör kereszt s ne-
künk nem fonják a hála koszorúját, nem
gyújtják a kegyelet gyertyalángját: reánk
a létnek küzdelme nehezedik, létünk szap-
pan buborék s a hálakoszorú, a kegyelet
gyertyafénye — a törvény szigora, az ad-
minisztráció irott korbácsa.

PODLISZTEK.

Edni máli csrejvli.

— Kapa z-Krízsom bode? — pita Bico z-
moutnim glászom.

— Vküper bos ga kelo?

Nej jasz! — odgovori zidár. — Ka je Boug
otro, tisztó neszmi cslovecsa rouka nazáj vkü-
per posztávlati. Bogme vász je zadoszta prigledno
ocsa nebeszki . . .

Bicó szo zobjé drgetali v-lampaj i pravo je
szalosztó: — Vejm da bi me szamo prigledno bi
escse tá bilou, ali on sze zse celou primeni drzsi.

Trpeti morete bogme goszp. szouszed!

Vis Stevan pa szem jasz rávno nej tak la-
gov cslovek.

Hja vi szte Bico ocsa trnok szkoupi, nesz-
tíleni i zviseni cslovek bíli. Na szvejti szte sze za
píprednyejsega stímali. I naj vam nede prouti, ka
nam pravico vőpovém, szvojo vrejdnoszt szte szí
vavéksze z-uzsorov szpravili.

— Zse jo tak za níkoj ne postújem — je
pravo. Mrzlo mi je, mraz me trouszi. Nikse hűdo
obszútejnje me davi. Tak da bi mi nika szklejcsi
urdcé sztiszkáválo. Zagvüsnó me pá níksa nesz-
ecsza doszégne . . . Oh ti lübeznívi Boug z-kém
mam zmiriti?

Vő szta sla z-brütíva.

— Hej ni — szkricsi ednouk gori. — Kak
sze vídi té pojács nama je nesztanoma pri petáj!
Kak repécsé litke má od mrazi! Poberi sze taki
od etec tí vozgrívec!

Ne tiraj vkraj toga pojba Stevan. Tak mi
dobro szpádne, ka ga eti pri nama vídim. Blízse
hodi moj szin!

Te sztrári je tak miszlo, ka vcsaszí grum
doj vdári z-oblácsne nébe — csi toga pojbara ne-
de zse tú.

No hodi li blízse!

— Náj szamo ide domou — právi Stevan —
pozebéjo nyemi nogé!

Zakaj szí sze nej obüo? ga píta Bico ocsa
krotko.

— Jasz nemam csrejvlov, — odgovori poj-
bár szalosztó.

Zakaj, ti jí nedá zasiti ocsa?

— Jasz nemam ocsó! — odgovori nemáratno.

Tá nemaratna rejcs je obhodíla Bico ocsó.
Kak sze more té szírmacsek gori sztepszti, da níti
nepozna lübeznosztí?

Za rokou je príjao máloga Andraska i pe-
lao ga je szebom po vélkoj ceszti do cérkvi.

Tam szta notri sla v-edno hizso, na stere
dveri szta dvá csrejvli bílá góri námálaníva z-
osztrogymí i z-zlátím povítjom Z-naszledüvajou-
csim napiszkom: „Fílsik Stevan, csizmár.“

— Zmerte etomi pojbari edne csrejvle na
mojo kontó! — právi Bico ocsa.

Fílsik poglédne pojbara i odgovori:

— Edni etaksi máli csrejvli rávno gotoví
jesztejo. Sztavíti sze szmém, ka do nyemi dobri.

Naprej szo je prineszli i rávno szo nyemi
dobri bíli, tak da bi nyemi na nogé zraszli.

Pojbár sze nyim je jáko rádúvao, z-veszélím
obrázom je sou vő na ceszto i skrofao za sztar-
kom po trnáci.

Vőnej sze je néba razvedríla. Gda je Bico
ocsa vő na dvoriscse sztoupó szunca tráki szo
nyemi preszvejtili nyegov szaloszten obráz i néba
sze je príjaznívo szmehála na nyega. Escse i trá-
va i v-mlakicaj sztojécsa voda túdi.

Tak da bi nouvi zrák potégno v-szébe, sz-
ploj dobro sze je obcsúto.

Eszi daj rokou moj szin! Da toplo rokou
más. Jeli bos sou z-menov?

Pojbárec je csrejvle glédao ino sze nyim ra-
dúvajoucs etak pravo:

— K-lekvára kühanyi bi rad sou!

— Nej! tí bos z-menov sou. Vis zse szva
domá, eti sze drzsímo v-etóí zidíni.

Medvrátami ga je zse kocsis csakao z-etím
glászom, ka szo vkrádnymi konyi naprej príslí-
színej, zse natetiko bougse, da sze nej trbej
vecs nevarnoszti bojati.

Bico ocsa sze je zahválnó zgledno prouti
nébi, govorécsi: kak vizíko je i dőnok, kak blüzi . .

Z-ednimi málimi csrejvli je mogoucse obho-
diti v-ednoj vőri.

Konec.

Ha az éynek ezen az egy erre kitüzött napján is tudnánk veletek beszélni, sem jutna idő arra, hogy hogylétetekről érdeklődjünk, alig jutna idő panaszaink elősorolására is. Elpanaszolnánk tinéktek, hol és hogyan vagyunk mi, hogy mi szóhoz sem juthatunk, panaszainkat senki sem hallgatja meg. Nincs ember, kinek érdekében volna bajainkat megvizsgálni. Ha megmondanók nektek, ókori halottak, hogy újra kell robotot szolgálni, nem csodálkoznátok, de az ujkorak még azon is, hogy a földet elkótyavetyélik, az adót már ezer százalékkal emelték, iskoláink többé nem a miénk, tanult jegyzőink, polgári házasság eltöröltettek s a népnek semmibe sincs beleszólási joga, a mi nyelvünk pedig csak tájszólás lett.

Ez a mi sorsunk, az élőhalottaké, bizonyára sokkal jobb a tiétek, ti Istenben megboldogult, békében nyugvó — halottak.

Terjed a német szeparatista mozgalom.

A franciák szabadságolták Kruppékat.

BERLIN. A »Volkszeitung« értesülése szerint Kruppot, valamint a Krupp gyár három igazgatóját a düsseldorfi fogházból egy hétre szabadságolták. A foglyok csak Essenbe utazhatnak és ideiglenes szabadonbocsátásuk küszöbön áll. Hétfőn állítólag tárgyalások kezdődnek a többi politikai fogoly szabadonbocsátása ügyében.

A »Petit Parisien« írja, hogy Coblenzban Maltter megalakította az ideiglenes köztársasági kormányt.

Beszűntetik a ruhrvidéki bányüzemeket.

Beográdból jelentik: Berlinből érkezett szikratávirat szerint a tárgyalások a német bányatulajdonosok és a francia belga bizottság között nem vezettek eredményre. A bányatulajdonosok bejelentették, hogy hétfőn valamennyi bányát bezárják és munkásaikat elbocsájtják.

Seipel közvetít Németország és Franciaország között.

Budapestről jelentik: Seipel osztrák kancellár és Stresemann német birodalmi kancellár tervbevett találkozása már több ízben elmaradt. A »Magyarország«-nak Bécsből érkezett jelentés szerint a találkozás mégis megtörténik Bregenzben. A találkozáson hír szerint Seipel ajánlatot tesz Stresemannnak, hogy elvállalja a közvetítést Németország és Franciaország között.

Párisból jelentik: A jóvátételi bizottság mára kitüzött ülését elhalasztották. A francia külügy-minisztérium az elhalasztás okául azt hozza fel, hogy a bizottság két vezető tagja, az angol és az olasz delegátusok elutaztak, hogy kormányaiktól új utasításokat kérjenek. Ez a körülmény arra vall, hogy az államok nagyfontosságot tulajdonítanak az ellenőrző bizottság tervezetének. A francia delegáció állásfoglalásáról a sajtónak megtagadtak minden információt.

Önálló pfalzi köztársaság — francia rendelethez.

Müncheni jelentés szerint Demetz francia tábornok Stejerben kikiáltotta az önálló pfalzi köztársaságot. A tábornok gyűlésre hívta össze a pártszervezeteket és a munkások szakszervezeteinek vezetőségét, a gyűlés azonban csak formalitás, mert Demetz tábornok elhatározta, hogy a gyűlés ellenkezése esetén is keresztül viszi a pfalzi területeknek Bajorországtól és a birodalomtól való elszakadását.

Berlinből jelentik: A birodalmi rendőrség megszállta a drezdai rendőrfőnökség épületét.

Berlinből jelentik: Keletporosországból érkezett hírek szerint a szeparatista mozgalom ott is kitört.

Masaryk terve az európai népek együttműködésére

A csehszlovák köztársasági elnök nyilatkozata az angol sajtóban

Londonból jelentik: Oxfordba való utazása előtt Masaryk elnök fogadta az angol sajtó képviselőit. Kijelentette, hogy utazásának célja egyebek között kifejezést adni annak a kívánságának, hogy az antantot meg kell őrizni, hogy sikerrel dolgozzék nagy céljai megvalósítására a háború után épen úgy, mint a háború alatt. Keleteurópában, ahol annyi a kis nemzet, erősen érzik egy nemzetközi autoritás szükségességét.

Az újságírók kérdésére, hogy ez a tekintély a Népszövetség, vagy pedig a nagyhatalmak csoportja legyen-e, azt válaszolta az elnök, hogy mindkettőre szükség van. Európát a háború kissé demoralizálta. Csehszlovákia a Népszövetség mellett áll, de ez még nem tudott szert tenni a szükség-s tekintélyre és ezért az antant támogatására szorul. A nagyhatalmak egyetértése szükséges, mert ha a nagy államok marakodnak, akkor a kisebb államok is azt teszik.

Masaryk elnök a beszélgetés további folyamán azt mondotta, hogy kész terve van arra nézve, hogyan lehetne az európai együttműködést megteremteni, de ezt még nem ismertette senkivel, mert meg akarja várni, hogyan alakulnak az ügyek. Ami Németországot illeti, nem gondolja, hogy a teljes szétesés veszedelme fenyegetné. Bajorország és Szászország mindig többé-kevésbé független volt és most csak ezt a függetlenségüket erősítik meg, mert Berlin elgyöngült.

Grcski revolucionárje szo sze poudali.

Med nyimi tridvajszeti oficejrov vsztreljeni.

Athén: Po szlúzsbani porocsilaj je revolucionárov szlednyo grupo vládna voj-szka zagrnoula. Poudali szo sze brez vszáki pogojev i brez kryj prelejvanya. Gargalides i Leonardapulús generala szta sze tüdi poudala vládnim pogojam. Vszí oficerje sze brez pogojev podávajo, rédni, prouszti szoldácje pa, kí szí oroszje pridrszijo, brez kastige je zsenéjo nazáj v-kaszárne.

Po novin porocsilaj je pri zadüseneyj revolucionarje jedini poneszrecsenec eden bataljona komandás od sztráni vladne vojszke. Po drügoj sztráni sze zvej, ka szo revolucionárje med szvojimi voditeli tridvajszeti oficejrov dojsztreljili. Zselezniski obracsáj sze je po vesz grcskoj zsé pá zrédoma zacsno.

GLASZI. — HIREK.

— Mrtelnoszt. Velika zsaloszt je dojsla obcsnopoznánoga krcsmára g. Turk Jozsefa v M. Szoboti, kí okt. 27.-ga zgübo szvojo prelúbleno tüvárisico, po dűgom nyénom betégi vu mládi lejtaj. Pokápanye je v-navzoucnsosztí velike mnozsine lüdi v nedelo 28. ga bilou. Naj pocsiya vu méri!

— Motorbiciklin je vkradno. Men cingar sloszar v M. Szoboti je probat prinyem na popravili bivsi motorbicikli je sztano v restaurácii na eden sör, od zvüna püsztvísi biciklin. V ednom megnyeni na pamet vzeme ka biciklina negatam kama ga djao. Ide ga z-ednim biciklinom iszkat i zgrábi touvaja v ednoj máloj vilici té, gda té preklinya motor zaka nyemi sztano (benzin je zaprejtí büo). Mencingar popádne poiméni Nemec Jánokovacs koga szinü z Macskouvec i ga per z motorom vréd k-zsandárom kí szpoz najo fticska kak dobroga „znanca“ i szo ga zvézanoga prejk gnali v zápor k szodniji, gdé szí lehko premisláva kak bi mogao csednejsi i postenejsi posztati.

— Nouvo lokomotivo i vagoune dobí zseleznica M. Sobota—Hodos. Ta nouva lokomotiva i pét vagounov je zse signerano i da vkrátkom pride je gvüšno, ár zse v Kormendi csáka na transzportácijo. Zádnyi híp je da dobímo lokomotivo v rezervo, csirávno zdaj nemremo meti tozsbe prouti funkciji lokomotive.

— Kemal pasa predsxednik Turske republike. Zvünejsnye minisztrsztvo v Beográdi je z-Carigrada obvejcseno, ka je Kemal pasa národni voditel za Turske republike predsxednika odebráni. Izmed pasa je doubó pooblasztílo za posztavítev vláde.

— Nas tobák. Ár je letina pripouvi tobáka dobra bíla, je monopolszka uprava szklenola, ka sze tou leto 300.000 kg. nepredelanoga tobáka lehko vöpela v-tühíno. Mogoucse mo pá zatou tak dober (?) tobák mogli mí tü domá kaditi.

— Louvszka szrecca. 28.-ga oktobra na sekvestrejanom grünti, v lougi csákany-szkoga grofa na hodosi je velka lovina bíla obdrzsana na divje szviný, pri sterom szo med drügimi navzoucsi bili g. okr. glavár Lipovšek, g. Heiner ev. düh. Hodos, g. Benko vel trgovec, Kriyic nadgozd. itd. Vcsazí pozacsétki lovine je na sztrláj prisla edna 150 kg. tezska divja szvinja stero szta g. Lipovsek i g. Benko vszáki z-ednim sztrlájom bujla. Tüdi sze je sztrejlilo szedem závcov edna lizsica i edna szloka.

— Bonar Law prestímani angliski politiki i bivsi miniszterszki predsxednik je oktobra 30.-ga vmrou.

— Stojan Protič vmrou. Jugoszlávije eden nájbóle postüvani politik, kí sz previdnosztjov i zdravim programom je meo nakanenye poravnati poti na zadovolnoszt vszej naszprotnikov je okt. 28.-ga vmrou. Drzsáva ga za szvojega mrtveca vzéla i je pokopani na drzsávni sztroskaj. Krao Alexander I. ga obiszka na szmrtnoj poszteli. Národne mensine zsalivajo zanyim ár je z-nájvéksov treznosztjov sou nanyé pomoucs.

— Popravek. T. leto v 37. broji M. Krajine je napodlagi napacsne informácije med novicami „Öröküvanya naszilnoszt“ imé noszecsza novica zsla, stera je kompromitírala g. Franca Pelcar gerenta v Küzdobljani. Ár pa novica ne odgovarja resznici, i imenüvanoga mati escse zdaj prinyem zshivé, z zsalüvanyom dementirano novico i tem potom popravimo.

— **Siftár Géza** nar. poszlanec z klerikálszke partáje v-radikálszko partájo presztoupitev trdčse glászi v „Novinaj“ de-mentira i z lásztnoroucsno podpiszanov izjávov za návadno lázs právi. Tüdi izjávla, ka je za tákso posztoupanye nikoga nej zavüpao. Sto má té zdajzsé isztino?! Na sto.

— **Halálozás.** Sulyos csapás érte az általános közkedveltségnek örvendő murskasobotai Turk József vendéglőst, kinek szeretett felesége okt. hó 27-én hosszú betegség után elhalt. Temetése 28-án délután óriási tömeg részvételével ment végbe. Öszinte részvétünk!

— **Motorbiciklit lopott.** Murska Sobotán október 31-én Mencingar lakatos egy nála javításban levő motorkerékpárt próbálva ki, a vasuti vendéglőbe tért be s e biciklit kint hagyta. Az egész egy pillanat műve s a motor már nincs ott. Hamarosan biciklit kerit s keresésére indul, mire a tettest egy mellék utcában akkor csípte el, mikor az szidja a motort, mert megállt neki (a benzincsap el volt zárva). Mencingar a tettest Nemeč János mačkoci kovács személyében átadta a csendőrségnek, akik régi „ismerősükkel“ álltak szemben. Megkötözve bekisérték a járás-bíróház fogdájába.

— **Uj mozdonyt és személykocsikat kap a M. Sobotá—Hodosi vasutvonal.** Az uj mozdony és öt uj személykocsi már jelezve van s állítólag már Körmenden vár a rövid időn belüli transporálásra. Igazán már a legfőbb ideje, hogy legalább egy tartalék mozdonyunk legyen, habár a legutóbbi időben semmi panaszunk nem lehet a vonat működésére.

— **Vadászszerecsene.** A csákányi uradalom közel 600 holdnyi Jugoszláviába eső és zárgondnokság kezelésében lévő hodosi erdőben október 28-án vadászatot rendeztek vaddisznóra. A vadászaton többek között résztvettek Lipovšek kerületi főnök, Heiner ev. lelkész, Benkó gyáros, Krivic főerdész urak is. Röviddel a kezdet után lövésre jött egy 150 kg. sulyu vaddisznó, melyet Lipovšek és Benkó urak egy-egy lövéssel leterítettek. A zsákmány még hét nyul, egy róka és egy szalonkával bővült.

— **A mi dohányunk.** Tekintettel a dohány bő termésére, az S. H. S. dohányjövedék igazgatósága ehatározta, hogy a jövőben 300-000 kg. fel nem dolgozott dohányt fog kivitelre engedélyezni. Meglehet azért fogunk mi idehaza oly jó (?) dohányt szivni.

— **Két híres politikus halála.** A halál a leg-igazságosabb ítélő bíró, mert nem válogat s nem tekint, szegény-e vagy gazdag, egyaránt arat. Bonar Law, az angol politika tekintélyes tagja, volt min. elnök, október 30-án meghalt. — Október 28-án pedig Jugoszláviának egyik legismertebb politikusa, Protics Sztoján zárta le szeméit örökre. Higgadt és józan gondolkodásu politikája miatt, mellyel az átmenet és kibékülés szmájéért harcolt, közkedvelté tették. Kisebbségek erős támasza volt s halálával sokan yesztettek. Halálos ágyán a király is meglátogatta.

— **Helyreigazítás.** Lapunk f. év 37-iki számában egy téves információ alapuló „késél akart örköltni“ című hír jelent meg, mely kompromittálta volt jóhírben álló Pelcar Ferenc kuzdobanai k.-bíró. Miután e hír a valóságnak nem felel meg, az illető anyja pedig ma is nála van, tisztázásunk mellett a hirt ezennel helyreigazítjuk.

— **Billiárdverseny.** M. Sobotában a Legenstein-„Korona“ kávéházban f. hó 5-én veszi kezdetét a billiárdverseny, melyre az érdeklődés óriási. Mint értesülünk a helybelieken kívül több idegen is jelentkezett s a versenyben nők is részt fognak venni.

— **Siftár Géza** orszgy. képviselő a klerikális pártból a radikális pártba való átlépéséről elterjedt híreszteléseket a „Novine“ című lapban megcáfolja s hazug rágalmazásnak mondja. Kijelenti, hogy ő senkit ebben az ügyben eljátni is — meg nem bízott. A dolognak most, már igazán furcsa színe van. Kinek van most már igaza?! Na kinek?

Felmentették a pécsi hazaárulási per vádlottjait.

Ellenállhatatlan kényszer alatt cselekedtek.

Pécsről jelentik: Ismeretes, hogy a baranyai szerb megszállás idején Pécsen Linder Béla, a Károlyi kormány volt hadügyminiszterének vezetése alatt közigazgatás rendezkedett be és megalakult a törvényhatósági bizottság is. Az egyik bizottsági ülésen Linder Béla, Pécs város akkori polgármestere, beszámolt a szerb kormánnyal folytatott tárgyalásairól, Berky György indítványára ezt a jelentést tudomásul vették s a hozott határozatban kimondták, hogy a kisantant külügyminisztereikhez feliratot intéznek, amelyben azt kéri, hogy a baranyai megszállást tartsák fenn addig az ideig, míg Magyarországon a jogrend uralma helyre nem áll.

Tóth Antal indítványára pedig a dinár-valuta behozatalát sürgették meg. A város vezetősége ezután felhívást tett közzé, a melynek a következő részei miatt indított a királyi ügyészség bünvádi eljárást felség-sértés és hűtlenség elkövetésére irányuló szövetkezés miatt.

„A jugoszláv kormány támogatást nyújt abban az irányban is, hogy a megszállott terület dolgozó népét nem fogja kiszolgáltatni a keresztény kurzusnak csufolt Horthy-uralom vérengző martalócainak. Jelen törvényhatósági bizottság minden alkalommal tiltakozott a Magyarországon pusztító fehér terror ellen és ezt az alkalmat is meg kell ragadni annak kijelentésére, hogy a magyar kormányzatot és nemzetgyűlést, mint a fehér terror alatt létrejött alakulásokat törvénytelennek tekinti és annak eltávolítását követeli.“

Hatvankilenc vádlott ellen indult meg az eljárás, akik valamennyien tagjai voltak a pécsi törvényhatósági bizottságnak. Negyvenhárom bizottsági tag a magyar csapatok bevonulása előtt elmenekült Pécsről s így a bűnpör tárgyalásán csak huszonhat vádlottat lehetett felelősségre vonni.

A tárgyaláson valamennyi vádlott azzal védekezett, hogy őket akaratuk ellenére és megkérdezésük nélkül választották be a törvényhatósági bizottságba. A megbízás előtt, részben az akkori terror, másrészt pedig a megszállóktól való félelmükben nem mertek kitérni,

A bíróság ítéletében a vádlottakat felmentette. Az ítélet megokolásában kimondta, hogy a vádlottak ellenállhatatlan kényszer hatása alatt állottak, életüket és vagyonukat komolyan veszélyeztetve láthatták és ezért őket a vádbeli bűncselekmény nem terheli.

Vsoboto zvečer svira ciganska godba

KINO v Murski Soboti

V **soboto** 3. nov. ob 8 uri zvečer, v nedeljo 4. nov. popold. 3, in zvečer 8 uri:

Prezir smrti

pustolovina s predigrom i 5 činova

U glavnoj ulozi HARRI PIEL

Der veraechter des todes

„Takav otac takav sin“

Šala u 2 čina

Vstopnina:

Gornje lože 8—Dinár, spodnje lože 7—Din. in II. prostor 3—D.

Lastnik kina GUSTAV DITTRICH

Bei der Samstag-Abendvorstellung Konzert der Zigeinerkapelle. (Baranja)

Trzsne cejne. Kereskedelmi árák.

Blágo — Áru.

100 kg.	Psenica—Buza	K	1300—
„	„ Zsito—Rozs	„	1100—
„	„ Ovesz—Zab	„	1100—
„	„ Kukorca—Tengeri	„	1100—
„	„ Proszou—Köles	„	1100—
„	„ Hajdiina—Hajdina	„	1000—
„	„ Graoka—Bükköny	„	—
„	„ Otroubi (psen) — Korpa (buza)	„	900—
„	„ Szenou—Széna	„	400—
„	„ Graj—Bab	„	2400—
„	„ Krumpise—Burgonya	„	300—
1 kg.	Lenovo sz.—Lenmag	„	22—
„	„ Delecsno sz.—Lóhermag	„	—

III. II. I.

„	Bikovje	„	—Bika	40—46—54—
„	Telice	„	„ Üsző	40—46—54—
„	Krave	„	„ Tehén	24—30—38—
„	Teoci	„	„ Borju	60—70—
„	Szviný	„	„ Sertés	80—90—
„	Maszt l-a—	„	Zsirl-ő.	216—
„	Zmoucsaj—	„	Vaj	140—
„	Spej—	„	Szalona	176—
1	Belice—	„	Tojás	7—

Zahvala.

Vsem tistim, ki so mi izrazili sožalje ob priliki izgube moje drage žene, ki so mi na pomoč bili v teh mukepolnih dneih, darovateljem vencev in vsem tistim, ki so drago pokojno spremljali na njenó zadnjo pot, v mojem in v imenu moje rodbine izrazim najvdanejšo zahvalo.

Josip Turk, gostilna
Murska Sobotá.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazoknak, kik felejtethetlen drága nőm elvesztése alkalmából részvétüket fejezték ki, kik a megpróbáltatások e nehéz napjaiban segítségemre voltak, a koszoru adományozóknak s mindazoknak, kik a drága halottat utolsó útjára elkisérték, úgy a magam, mint pedig a családom nevében leghálásabb köszönetemet fejezem ki.

Turk József, vendéglős
Murska Sobotá.

A veszettség.

Irta: Nemes Miklós állatorvos, M. Sobotán.

Igy vagyunk az ebdühvel. A többi háziállatnál előforduló veszettséget nem írom le, mert azok ritkák és inkább szakembert érdekelnek, ellenben az ember veszettsége jobban érdekelheti a kedves olvasót.

Magyarországon régebben 50—55 ember halt meg évente veszettségben és ezek rendszerint az arcon vagy a kézen lettek megmarva. Embernél a betegség a harapástól számított 13—90 nap között lesz látható. Leggyakrabban a 20—26-dik nap között jelentkezik. Azért kell azonnal oltani veszettség ellen a megmarat embert, mert a beoltások is időt vesznek igénybe, a tizenharmadik napon már kiüthet a betegség. Azt megvárni nem szabad, míg az állatorvos megállapítja a maró állaton, mely akkor még a legegészségesebbnek néz ki, meg fog-e veszni vagy nem. A 21 napi megfigyelés sem nyújt teljes bizonyosságot! Legtöbbször agyonlövök vagy agyonütök a veszettnek vélt kutyát. Ez a legrosszabb, mert a boncolásból csak gyaníthatjuk a betegséget. A Negri-féle tesztcské kimutatásához laboratoriumi berendezések szükségesek, amellyel nagyon kevés állatorvos rendelkezik. (Nem fizetődik ki) Így tehát az agyrészeket el kell küldeni egy laboratóriumba.

Az ember veszettségének tünetei nagyjában olyanok, mint más állat veszettsége, a különbség csak abban áll, hogy az emberek megmondják, mit éreznek és hogyan érzik a betegséget, továbbá hogy azok köpködnek, dohányoznak. E tünetek igen jó támpontok a diagnózis felállításához. Az állatok mindezt nem teszik.

Ebereknél a kedélyállapot igen változó lesz. Néha lehangoltak, buskomorak, szótlanok, más-kor bőbeszédűek, jókedvűek, élénkek, fütyörészők. A megszokott dohányzást fokozottabb kíváncsággal végzik. A nők éneklő, táncoló kedvűek. A be-kötött, megmarat helyet vakarni szeretnék minde-kejten. Később sokat köpködnek, szorongó érzések, félelem, nyelési nehézségek, akadozott beszéd, rövid időig tartó nehézlégzések csatlakoznak. Étvágytalanság és a bőséges nyálzás igen gyakori jelenség. A víz ivást kerülük, sőt csakhamar iszo-nyodnak tőle. Görcsös rohamok, álmatlanság, dühöngési rohamok, érthetetlen beszéd, kiabálás, sőt harapási vágy is tetézhetheti a kóros jelenségeket. Hosszabb, rövidebb idő múlva a bénulások a szemeken, az arcon, állkapcsón és a végtagokon zárják be a tünetcsoportokat. Az állandó fekvés és lesóványodás, a gyors elerőtlenedés még a dühöngés nélküli betegeknek sem marad el. Végre a teljes kimerülés és a légzési központ hűdése zárja le az életet. Amint látjuk, a veszettség em-bereken egészen olyan, mint az állatokon.

Az embereket és az állatokat híres tudósok: Pasteur, később Hőgyes, igyekeztek — minde-nik a maga módszere szerint — megvédeni e veszélyes betegségtől. Meg is védték őket, ha azonnal a harapás után az intézetükbe küldettek.

Hogy a megmarat emberek ne féljenek ezekbe az intézetekbe menni, leírom mi történik ott velük: Bizonyos időközönként beoltják őket. Az ojtás abban áll, hogy egy vékony kis tűt szúrnak a bőr alá, amely nem fáj semmit. Csak olyan az érzés, mintha egy szunyog csipné meg az embert. A tűnek igen vékony csatornája van. Ezen át fecskendővel a bőr alá sajtolnak kevés oltóanya-got. Semmi más nem történik velük! Nem lesz

ott metélve, égetve senki sem. Szóval ezek a vádó oltások semmiféle fájdalommal, de még kel-lemetlen érzéssel sem járnak.

Hogyan készítik az oltó anyagot? A tudósok észre vették, hogy a kutya agyából kivett veszett-ségokozók, ha majomba oltatnak, a majom is megveszik, de ha ebből (a majomnak az agyából) ismét egy majomba oltják a veszettséget, a ve-szettséget okozó gomba *gyengül*. Minél több majomba átoltva, végül annyira meggyengül az a gomba, hogy nemcsak hogy az oltott majom élet-ben marad, hanem ha kutyát beoltunk, az sem veszik meg. Egészen bizonyos, hogy a majmok idegrendszere, agya nem tetszik a veszettség gom-bájának. Nem adja meg a nekivaló táplálékot éppen úgy, aminthogy vannak szántóföldek, ame-lyen nem terem meg a rizs vagy a lencse; ha meg is terem, de évről-évre satnyább lesz, végre kihal egészen. Ezzel szemben, ha a veszett kutya agyából egy keveset házi nyulba vagy tengeri malacba oltjuk és így folytatjuk az oltásokat: a veszettség gombája mindig *jobb* és *erősebb* fejlődik, a nyulat vagy tengeri malacot mindig rövidebb idő alatt öli meg. A huszonötödik meg-veszett nyul agyvelője már annyira *erős* gombá-kat tartalmaz, hogy azok *állandóan* a nyolcadik napon betegítik meg az állatokat. Az 50-dik nyul-ból a 7-dik, a 90-dik nyul agyvelője *mindig* a 6-dik napon idézi elő a veszettséget. Hőgyes tanár még szebben tenyésztette őket, mert *fiatal* nyulakban még erősebbek lettek a gombák és ezek már az 5-dik napon betegítették meg az állatokat. Ezeket *állandó erősségű gombáknak* nevezték el.

Most még csak azt kell tudni, hogy az agy-velő szárítása is gyengíti a gombát annyira, hogy a 14 napig száradó *állandó erősségű* gombát ártalom nélkül mindenki elviseli. A megharapott ember az első napon ezzel lesz beoltva. A máso-dik napon a 13 napig száradóval (állandó erős-ségű gombákkal beoltott nyulaggyal). A harma-dik napon a 12 napig száradóval és így megy ez tovább, naponta erősebb és erősebb oltóanyagot kap a megmarat ember. (Ne felejtjük el, olyan veszettségi gombákból készített az oltóanyag, a mely gomba *már* és minden esetben *állandóan*, pld. a 8-dik napon megbetegíti a vele beoltott [állatot] embert.) Így lesz hozzászoktatva a sze-rencsétlen megmarat ember teste a legerősebb mé-reghez is. Tehát amíg a harapási veszettség, amit „utcai veszettségnek” is neveznek, a leg-rosszabb esetben a 13-dik napon megbetegítené az embert, addig az oltott ember már sokkal erősebb veszettség iránt érzéketlenné, immunissá lett oltva. A gyengébb ebdüh-gomba, amely ké-sőbbben betegít, már nem okozhat semmi bajt.

(Folyt köv.)

Na debelo!

Na drouvno!

Naznányam

postüvanomi obcsinsztvi, ka sham oudrpo

trgovino z vinom

na debelo i drouvno i sze dobi vszake-
○ féle vino po nájfalejšoj cejni. ○

VEREN STEVAN, MÁRKISAVCI.

Po najvišjoj ceni

kūpim vszakovrszten kmetski pripou-
vek kak szilje, krmo, jáboka, szlive,
zdravilne i gobe. Za nabéranye gob i
travine potrejbne podatke radevoule
dam. Odávam vszevrstne kmetske pot-
rejbbscsince i gnojila (thomsalak, super-
fosfát). Na piszmeno pozvanye pridem.

LJUDEVIT J. RÖSSLER

Hodos 53.

Legmagasabb áron

veszek mindennemű gazdasági terményt
gabonát, takarmányt, gubacsot gyümöl-
csöt, anyarozsot, gyógyfüveket és gom-
bákat. Gyógyfügyűtésre vonatkozó fel-
világosítással készséggel szolgálak. —
Eladok mindennemű gazdasági cikket,
műtrágyát (csehországi lóherjegyű)
thomaslakot, csontlisztet, szuperfos-
fátot, meszet, trágyát stb. Levélhívásra
bárhová megyek.

LJUDEVIT J. RÖSSLER

Hodos 53.

RED STAR LINE

Antwerpen—New-York

s čuvenimi belgijskimi parobrodi

„BELGEN AND“

najnovješi, največji in najhitrejši parobrod
Red Star Linije

Največja udobnost, najmodernejša urejenost
v kabinah in tretjem razredu.

IZVRSTNA HRANA.

Vsa pojasnila dajajo brezplačno zastopstva

RED STAR LINE:

BEOGRAD, Karadjordjeva lica broj 91.

ZAGREB, Trg I. broj 16.

LJUBLJANA, Marijin trg št 2.

GRUŽ, Obala.

BITOLJ, Bankarska ulica broj 12.

V-BREZOVCI

SZE EDNA ZÍDANA HIZSA O D Á, STERE
LASZTNIK JE V-AMERIKA. BLÍZSISE NAZ-
NANENYE SZE DOBI PRI
FLISZÁR JÁNOSI v MURSZKOJ SZOBOTI

Hirdessen a

Mőrszka Krajíná-ban

mert hirdetései eredménnyel járnak

HRANILNICA v MURSKI SOBOTI

Prej — Ezelőtt

MURASZOMBATI TAKARÉKPÉNZTÁR
(SZTARAGASZA)

Stampano v „Prekmurski Tiskarni“ v Murški Soboti

Z VRSÁVA VSZE BANCNA DUGOVÁNYA
MINDEN BANKSZAKMÁBA VÁGÓ ÜGYET
LEBONYOLIT.

V ZÉZI

ÉRDEKKÖZÖSSÉGBEN

Z-JADRANSKA BANKA BEOGRAD“-AL

Podgovornik, lásztnik i vődáytnik Kúhar Stevan Márkisevci.